

עין משפט
גַּר מִצוּחַ

עו א מיי פֿיד מהלִּ שְׂבועַת הַלִּ י ופֿיו הִלִּ יז ופֿיג מהלִּ מִדַּיִס הלִסֶּה יז סמג לאָרן רמא טוש״ע י״ד ס׳ רלנז עט״י יג וס״י רלנז עט״ף יז וסעף קא: עז ב מ״י פֿיא מהלִּ שְׂבועַת הַלִּ ג:

עט ג מ״י שס הִלִּ יז:

פ ד מ״י שס פֿיד הִלִּ ט י סמג שס טוש״ע י״ד ס׳ רלנז עט״ף י:

פא ה מ״י שס טוש״ע ס׳ רלנז עט״י נא וס״י רלנז עט״ף יז:

פב ו מ״י שס פֿיו הִלִּ יז סמג שס טוש״ע שס

ס׳ רלנז עט״י נא וס״י רלנז עט״ף יג:

פג ז מ״י פֿיג מהלִּ מוירֹת הלִסֶּה י:

רבינו חננאל

פֿיס שׂהיה ברין שׂהיה חייב דברי ר' יהודה בן בתירה כו'. שפיר קאמרו ליה רבנן דשבועת מצוה לא תעשה בטול מצוה כקיום מצוה. דבביטול מצוה אם נשבע לבטל ולא ביטל פטור. ואם נשבע לקיים ולא קיים לדבריה חייב ואמר להו ר' יהודה בן בתירה והלא הנשבע הורע לאחרים פטור. אבל להטיב לאחרים חייב דרביה קרא אע"ג דליתא בלהעז אהא נמי כדרביה קרא קיום מצוה אע"ג דליתא בביטול מצוה. ורבנן התם איתא לשבועה אם נשבע שלא איטוב לפלוני חייב הכא ליתא אם לא אקיים את המצוה שנשבעת שלא לקיים המצוה הנה נשבע שפטור ולא תמצא שחייב: **ירושלמי** שבועות אין בהן כרת. מפניה אין בה כרת. על דעת ר' יוחנן דאמר שבועה שלא אוכל מצה אסור לוכל מצה בלילי הפסח. שבועה שלא אוכל מצה בליל הפסח לוקה ואוכל מצה. וכן הושבע שלא לישב בעל אסור לישב בעל סוכה אבל הושבע שלא לישב בעל סוכה לוקה וירושב בסוכה דמצוה: ת"ר בספרי דבי רב מיין ושכר יויר לעשות יין מצוה כיון רשות. וגרסינן בתחלת גזיר מאי היא קדושת ואבדלתא הרי מושבע עליה מזה מיני. אלא כי הא דאמר רבא שבועה שאשתה וחדו ואמר הריני נזיר אחיא גזירות וחלה אשבועתו: (וישב בסוכה) 'ירושלמי'ן אוהרה לשבועת הרשות מנין לא יחל דבריו לא יעשה דבריו חולין: **בתנ"י** שבועה שלא אוכל כר. וזו היא שבועת ביטוי שחייבין על זדונה מכוח ועל שגגתה קרבן עולה ויורד. ואוקימנא אם נשבע שלא אוכלנה וחדר נשבע שלא יאכל ככר זו חייב שחוס כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל זו אפילו אכל כזית ממנה חייב. ואם נשבע אח"כ שלא אוכלנה כבר פטשה שבועתו הראשונה בכולה ואין שבועת חלה על אינו חייב אלא אחת השניה תחתיה. ואתינן השבועה השניה בלא

כו:

עד שיפרוט לָךְ הכתוב יחדיו. ור' יאשיה הא דאִלטְרין למיכתז יחדיו כחורש כשור וכחמור שלא יתחייב אפי' אינס קשורים יחד כדאמר בירושלמי דאִלטְרין למעוטי קושר אחורי הקרון וגם בלגישת נמר ופשתים אִלטְרין שלא לאסור אפי' אינן תכופין כגון שני מלגזשים אחד של נמר ואחד של פשתים:

אלא אי אמרת בדבר מצוה מאי

מיעב. וא"ת אימא דמיעט

לשנות את הידוע ומילתא דליתא בלהבא לשמואל ומילתא דליתא בלאו והן אליבא דרב וי"ל דשקולים הן כדפרישי' לעיל ואי מרבינן האי מרבינן האי ועוד א"כ ליכתוב לעשות ושלא לעשות ולא בלשון הרעה והטעה: **הא** תו א"ע **חיובא הוא דליבא.** זו היא גירסת הקוגני' ודייק מדתנן

צמתני' תלת זימני שלא אוכל שלא אוכלנא [שלא אוכלנא] ואין נראה דצפרק שני דגדריס (ד' י.) תנן שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵל [שְׂבועַה] שֶׁלֹּא אוֹכֵל אינו חייב אלא אחת ולא קמני התם תלתא זימנין ואפ"ה דיין כדבא התם צגמ' (דף ית.) ממתני' מדלא קמני חייב אחת ומדלא קמני אינו אלא אחת וקמני אינו חייב אלא אחת רווחא הוא דלית ליה הא כי מיתשיל על מצרתה חיילא לכן נראה כספרים דל"ג צמתני' דהכא תלת זימנין ול"ג הא תו ל"ל אלא ה"ג חיוצא [הוא] דליכא כו' ודייק מדקמני אינו חייב אלא אחת כדדייק צגדריס ואע"ג דהכא לא מני' למיתני (ו) אלא אחת דאִלטְרין למיתני חייב לאשמועי' הא שלא אוכלנא והדר שלא אוכל חייב שמים מ"מ דייק שפיר מדלא קמני חייב אחת: **הב"י** **השתא** **התם** **איתא** **לשניה** כו'. צפ"צ דגדריס (דף ית.) לא מסיק הכי אלא דמי התם כגון שקיצל עליו שמי מזירות צצת אחת וגרלה דהתם ס"ד לפשטו דמיירי כגון דאמר הריני מזיר היום הריני מזיר היום וס"ל כרז הונא דאמר התם לעיל דאין מזירות חלה על מזירות ומיילי קמני חייב אחת: דהוי השתא דומיא דשבועות ודמי כגון שקצבל עליו צ' מזירות צצת אחת ולא דמי לשבועה דהכא צמזירות חיילי תרוייהו להתחייב לנמות צ' מזירות זו אחר זו אפי' לא נשאל על הראשון אצל אש שמעמין צעי לאחויי סיעתא אפילו אש נאמר דמזירות חלה על מזירות או שקצבל עליו שמי מזירות צצת אחת כיון שאותו מנין מנה לשם ראשונה איך תעלה לו לשניה צראשונה אי לא משום דאמר אי משכחת שניה רווחא חיילי וה"ה גבי שְׂבועַה ומשני דהא לא דמי דהתם איתא לשניה דכי סליק

מראשונה חיילא שניה הכא מי איתא לשבועה כלל וגרלה דהתם כי פריך לרב הונא דאמר דאין מזירות חלה על מזירות מהך דמי שגדר שמי מזירות ומשני כגון שקיצבל שמי מזירות צצת אחת ה"מ לשנויי אע"ג דאין מזירות חלה על מזירות מ"מ אי משכחת רווחא חיילא כדדבא אלא הש"ס משני לפי מה שהמקשה לא חסיק אדעתיה ההיא דרבא הקשה ר"י צר' מאיר כשקיצבל עליו שמי מזירות צצת אחת ונשאל על אחת מהן אמאי לא נשתרי צשניה מ"ש מהא דתנן (גדריס דף טו.) קונס שאניי נהנה לכולנס הותר אחד מהן הותרו כולן וגרלה דיש לחלק דהכא כיון דסליק למנין צ' מזירות כקיצבל כל אחד צפני עגמה דמי: **אם** נשתייר הימנו בזית נשאל ע"יה. נראה דכי לא שפיר אלא פחות מכזית דחייב עליה אע"ג דאמר שלא אוכלנה דכי משתבע על הככר אין דעתו שלא ישייר פחות מכזית דאין לך אדם שיאכל ככר שלם שלא יהו מעט פירורין נושרים ממנו דאי מפטר עד שיאכל גם אותו פחות מכזית אמאי קאמר בצמוך דלא חשיב לאיתשולי

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

ומשני ר' יאשיה דלא מייתר ליה או נפקא ליה דקראי לאו צמצוא איירי דסבך לה כר"ע דדריש רצויי ומיעוטי כו' מאי מיעט אין לך דבר הראוי למעט כנשבע לבטל את המצוה ואם זה חייב כ"ש כל שאר שְׂבועַת אלא ודאי ציטול מצוה אימעוט וקיום מצוה ממעיט מדליתיה בלאו והן:

איסיא בלא איעיב. לאחרים כגון ממנה לעשיר: ה"ג **הכא מי איסא בלא אקייס: בתנ"י** ה"ג **שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵל כֵּכֶר וְזו שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵלנָה.** לקמיה מפרש שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵלנָה. לְמִינָהּ שְׂבועַה שְׁלִישִׁית: אינו חייב אלא אחת. שאין שְׂבועַה חלה על שְׂבועַה: **גב' למא לי למיתני שלא אוכל שלא אוכלנא.** למינקט תרי ינשיני ליתני (א) שלא אוכל שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵל: **אבל אמר שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵלנָה וחדר אמר שלא אוכל.** ואכלה כולה חייב שמים דחיילא לה שְׂבועַה שְׁנִיָּה ^(י) ואילו שלא אוכלנא כולה משמע אצל מקצתה לא אסר עליו וכי הדר אשתבע שלא אוכל חוסר עלזמו צכזית ממנה וכי אכל כזית קמא חייב משום שְׂבועַה שְׁנִיָּה וכי גמר ואכלה חייב משום שְׂבועַה ראשונה אצל האומר תחלה שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵל חוסר עלזמו צכזית ממנה הלכך שניה לא חיילא דצכלל ראשונה היא דכיון דאיתסר צכזית ראשון שזב לא יאכל כלום ממנה כ"ש כולה: **כדדבא.** דאמר אוכלנא משמע כולה אצל לא אוכל אסר עלזמו ככדי אכילה: ה"ג **הא תו ל"ל הא קמ"ל חיוצא הוא דליכא הא שְׂבועַה אִיסא וכי משכחא רווחא חיילא כדדבא דאמר רבא שאם נשאל כו': הא תו ל"ל שְׂבועַה שְׁלִישִׁית ל"ל משבועה שניה אשמועינן דאין שְׂבועַה חלה על השְׂבועַה: הא קמ"ל כו'. להכי נקט למנינא דאשמועינן חיוצא הוא דליכא אשבועות אחרונות הא שְׂבועַת הס' ולא ינאז לבטלה ואם ינמאז מקום יחולו והיכי דמי כדדבא שאם נשאל לחכם על הראשונה עלתה שניה תחמיה ונאסר כככר משום שְׂבועַה שְׁנִיָּה וכן אם נשאל על השמים חלה (א) על השלשית לפי שהחכם עוקר הגדר מעיקרו שהרי פותח לו בחרטה והוי כמי שלא נדר וחלה השניה למפרע שהראשונה היתה מעכבתה מלחול ואינה לראשונה הואיל וגשאל עליה: **שפי** **מזירות.** סתם מזירות לו נשאל לחכם על הראשונה עלתה לו שניה צמנין שמנה לשם ראשונה ואינו צריך לשמור עוד מזירות שניה והקרצן שהפריש מיצא עליה כדמפרש טעמא לקמן [כת]. מי גרס לשניה שלא תחול תחלה להיות**

מנין הראשון שלה ראשונה היתה מעכבתה והרי אינה לראשונה שסילקה ועקרה צשאלה זו ונמנא המנין למפרע של שניה. ה"ג גבי שְׂבועַת מי הוא גורס לשניה שלא תחול ראשונה היתה גורמת לה והרי אינה שעקרה צשאלה ונמנאזת שניה חלה למפרע: **הפי** **השפא** **הסס.** נודר שתי מזירות מזירות מיהא איתא אפי' לא נשאל על הראשונה לא יתנה מזירות שניה מפיו לבטלה דהא כי מני לראשונה צעי למימני לשניה וכיון דדבר העומד להיות הוא כשימצא מקום הרי מנא מקום למפרע ע"י שאילה לחול מיום ראשון לפיכך מנין עולה לה: **הכא.** גבי שְׂבועַת אי לאו שאלה מי הוה קיימא שניה לחול כלל הכא איכא למימר כשיתנה שניה מפיו יתנה לבטלה ולא לחול עד עולמית ואף כשיצא המקום שהרי כבר צטלה: **נשאל** **עליה.** והותר לו זית הנשאר וצאכילתו לא עבר (א):

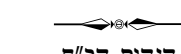
אפי'

אמר

שבועה אבל אמר שבועה שלא אוכלנה אינו חייב עד שיאכל את כולה. ואם נשבע אח"כ שלא יאכל ככר זו. חלה השבועה אפקעתה. ודייקנן אמתני' דקתינן חיובא הוא דלא מחייב אשאר שבועות. אבל שבועה קיימא לה. דאי משכחת רווחא חיילא למאי הלכתא לכדדבא דאמר נשאל על הראשונה ובטלה חלה לסיועי מהא דתני מי שנזר שתי גזירות ומנה את הראשונה כו'. ודחינן הכי השתא התם גבי גזירות איתנהו תרוייהו וכי שלים ראשונה חיילא שניה הכא שאלה על הראשונה מי איתא לשניה כלל: אמר רבא נשבע על

מסורת הש"ס

- ↑ [לעיל כו.]. (ב) רש"ל מ"ו, (ג) לעיל ג: כא. [תמורה ג:].
- ↑ [לקמן כט:]. (ד) מדרים ית. סט., (ו) שם ח: ית.
- ↑ מוספתא דגזיר פ"ב [ע"ש].
- ↑ כדפריי דלילי, (ח) [נזיר ה:].

הגהות הב"ח

- ↑ רש"י ד"ה למא וכו' ליתני הכי שְׂבועַה שֶׁלֹּא אוֹכֵל: (ג) ד"ה הא וכו' על השמים חלה השלשית כ"ל ומינת על נמחק: (ג) ד"ה נשאל וכו' עבר למפרע הס"ד: (ו) תוס' ד"ה הא כו' למיתני אינה אלא:

מוסף רש"י

עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו. כדנך שהלכך לפיכך ככלאם שכתוב זו (צגריס כג) לא תתרום כשור וכחמור ופרט זו יחדיו, שלא תאמר אסור לתרום כשור לבדו וכחמור לבדו, ואמרו קלל דספא דריש ליה ר' יוחנן בלאו ין תתנקין לרבות את המקלל לאחר מיתה (סנהדרין סו. וכע"ז) שם פה: ובי"ט צה.). שבעה שלא אוכל ככר זו כו'. דהא נשבע תלת זימני שלא יאכל אותו ככר (תמורה ג.) אינו חייב אלא אחת. כדחמינן דאין שְׂבועַה חלה על שְׂבועַה (שם) דכיון דנשבע שְׂבועַה ראשונה הוה לו שְׂבועַה שְׁנִיָּה לקיים את המנאז ומנן בתמנינן דפטור (לעיל בא. וכע"ז) ליע"ז. זו היא שְׂבועַת ככדי. דקאמר קרל לבטא צשפמים להרע לו להטיב וגו' וזו היא שְׂבועַת ככדי שמוציא צשפמיו שלא יאכל אותו ככר, אצל לא גזיל מידי לתכריה, אצל שְׂבועַת העדות ושְׂבועַת הפקדון מציא על הזיון כשגגה אשם (תמורה ג.) **שאם** נשאל על הראשונה. שאל לפני חכם ושאל על שְׂבועַה ראשונה והסרי, עלתה לו שניה תחתיה. שאם עבר חייב משום שְׂבועַה שְׁנִיָּה (גדריס יח.). והפריש עליה קרבן. וקודם שהפרישו נשאל על מזירות ראשונה שכבר נדר ואחרו ליה שצטעות נדר ושאל לגזיר הוי נדר אותם שלמים (שם יח.). עלתה לו. אותה מזירות שכבר נדר צשניה שעדיין חייב המקריב הקרבן על מזירות השניה צום שהשלם מזירות ראשונה (שם).